

Ceny Josefa Hlávky za původní vědeckou literaturu uděleny již ve 29. ročníku

Tradiční udílení Cen Josefa Hlávky za původní vědeckou a odbornou literaturu publikovanou v České republice, jež je společnou slavností Nadace Českého literárního fondu a Nadání Josefa, Marie a Zdeňky Hlávkových, hostila již podruhé restaurace Hlávkův dvůr v pražské Vodičkově ulici. V pondělí 28. června 2021 měla událost v komornějším prostředí Hlávkových nadačních domů opět skvělou atmosféru, byť pravidelným účastníkům trochu chyběly stylové prostory lužanského zámečku s předáváním cen v sále Českého kvarteta, koncertem v zámecké kapli a osvětlením ve stínu stromů v zahradě. To však nic nemění na kvalitě a výjimečnosti oceňovaných publikací, kdy porota vybírá vítězná díla za prací publikovaných v předcházejícím roce, aktuálně tedy 2020, a přihlášených do čtyř kategorií, jimiž jsou oblasti věd společenských, věd o neživé přírodě i o přírodě živé a v neposlední řadě do letos mimořádně bohatě a kvalitně obleslaných věd lékařských. Vítězství v každé kategorii je spojeno také s odměnou ve výši 50 tisíc korun. V odborné porotě zasedli František Vyskočil, Petr Bartůněk, Vladimír Karpenko, Pavel Kalvach, Jan Motlík, Karel Rohlena, Jan Svoboda, Milan Tvrď a Luboš Velek.

Za vtipného a pohotového moderování slavnosti předsedou odborné poroty, fyziologem prof. F. Vyskočilem si od předsedy správní rady Nadání prof. Václava Pavlíčka a ředitele Nadace Českého literárního fondu Ivo Purše převzali letošní ceny nejen již zkušeni autoři, ale také úplní nováčci.

● Cenu v kategorii společenských věd získal prof. Martin Hilský (obr. 1) za knihu *Shakespearova Anglie*. Portrét doby, kterou vydalo Nakladatelství Academia. Renomovaný autor tímto obsáhlým dílem doplňuje a završuje své kompletní vydání shakespeareovských překladů, a jak uvádí historička doc. Ivana Čornejová ve svém laudatiu: „Hilský vytvořil spis odlišný, naprosto jedinečný – inspirovaný výpovědí velkého dramatika, jenž přináší... nepřehledné doklady o problémech i běhu své doby.“ Autor neopomněl jediný aspekt lidského

života od králů a královen až po tuláky nejubožejší.

● Autoři vítězné monografie v kategorii věd o neživé přírodě Jarmila Čiháková a Martin Müller (obr. 2) zavedou čtenáře do suterénu budovy Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy na Malostranském náměstí. Při běžné rekonstrukci objektu tam archeologové objevili pozůstatky Rotundy sv. Václava, o níž se dlouho soudilo, že byla zcela zničena. Nálezu dodává mimořádný význam skutečnost, že se dochovala rovněž intaktní terakotová románská dlažba. Autoři knihy Malostranská Rotunda svatého Václava v Praze, kterou vydal Národní památkový ústav, zcela originálně vycházeli z teologického významu geometrické ideality. Tento dosud neznámý vědecký přístup, označený jako metoda geometricky definovaných kružnic a sečen, přiblížil účastníkům slavnosti v laudatiu Jan Svoboda, podle nějž je kniha příkladem účinné interdisciplinární spolupráce, kterou dnešní doba a její technologické možnosti nutně předpokládají.

● Pro cenu za publikaci v kategorii věd o živé přírodě si přišel spoluautorský tým učebnice *Lékařská mikrobiologie*. Repetitorium z nakladatelství Triton. Jakub Hurych, Roman Štícha, Ivana Hanzalová, Ludmila Křížová a Kateřina Tichá se původně připravovali na oborovou zkoušku na 2. lékařské fakultě UK, pak jim ale přišlo líto zpracované materiály vyhodit. „Je-li repetitorium stručný souhrn učiva nebo poznatků určitého oboru, pak je tato kniha výborně členěným komplexním souborem poznatků z mikrobiologie. Je opravdovou rukověť nejen pro školu, ale i pro celý profesní život,“ zdůraznil v laudatiu prof. Jan Motlík, který dále připomenul Hlávkovu podporu nadaným studentům. V tomto duchu tak nadace ocenila mladé lékařky a lékaře, kteří se sdružili pod názvem *Medici boni*, za kus skvělé práce pro jejich následovníky a všechny zájemce o mikrobiologii.

● V oblasti lékařských věd se v kompetici více než šesti desítek kvalitních publikací prosadili prof. Zdeněk Krška a spoluautoři

1 až 3 Laureáti Hlávkových literárních cen: Martin Hilský (společenské vědy, obr. 1), Jarmila Čiháková a Martin Müller (vědy o neživé přírodě) s Františkem Vyskočilem (vlevo) a Janem Svobodou (2, vpravo). Roman Štícha, Kateřina Tichá, Ludmila Křížová a Jakub Hurych (3, zprava; vědy o živé přírodě) s Marií Karfíkovou, Václavem Pavlíčkem a F. Vyskočilem. Snímky: J. Plavec, SSČ AV ČR

s knihou *Onemocnění slinivky břišní*. Tento první titul znovuobnovené edice *Albertova* sbírka vydalo nakladatelství *We Make Media*. Jde o mimořádný počín 27členného kolektivu včetně zahraničních autorů, jimž se podařilo připravit rozsáhlé dílo, které rezonuje s naléhavou potřebou optimalizovat diagnostiku a léčbu závažných chorob pankreatu. Laudatio přednesl Petr Bartůněk, který vyzdvihl kromě vysoké odborné kvality a přehledu současných přístupů z hlediska diagnostiky i léčby také úroveň grafické úpravy, kvalitu schémat, peroperační nálezy, přehledné grafy a tabulky i nabídku citované a aktuální literatury na závěr každé kapitoly.

Pomyslnou trešničku na dortu představovala gratulace obou nadací předsedovi poroty Františku Vyskočilovi k životnímu jubileu. Přidejme se s přáním, ať je stále skvělým hodnotitelem, vědcem, muzikantem, moderátorem i člověkem.

Více na <https://nclf.cz>

